Landsstyret Sakspapir

Norsk studentorganisasjon

Møtedato	04.-06.12.2025
Saksbehandler	Arbeidsutvalget
Saksnummer	LS2 03.01-26/27
Gjelder	Resolusjoner

Vedlegg til saken:

1. Rettsikkerhet og etikk kan ikke KI-genereres
2. Stopp KI-slop i akademia!
3. Akademisk selvstendighet til studentene!

Resolusjoner

Formål

Behandle innkomne resolusjoner.

Sakspresentasjon

En resolusjon er en uttalelse som konkretiserer og supplerer Norsk studentorganisasjons (NSO) politikk på et bestemt aktuelt område. Målet er enten å vedta politikk for å kunne ta stilling til en aktuell sak, støtte andre organisasjoner i en av sine saker eller som en bestilling til arbeidsutvalget om at temaet skal jobbes aktivt med og prioriteres.

Det har blitt sendt inn tre resolusjoner til LS2 innen fristen 13. november.

Vurdering

Rettssikerhet og etikk kan ikke KI-genereres

NOU 2026:14 *Kunstig intelligens i høyere utdanning – I kunnskapens tjeneste* legger frem anbefalinger som kan danne grunnlag for fremtidig politikk og regelverksendringer i universitets- og høyskolesektoren. Utredningen åpner for omfattende endringer i hvordan KI brukes i høyere utdanning. Det er derfor viktig å avklare NSOs standpunkter før anbefalingene følges opp politisk. Resolusjonen skal legge prinsipielle føringer for NSOs videre arbeid med NOU-en og den

påfølgende debatten, med særlig vekt på studentenes rettssikkerhet, menneskelig ansvar i sensur og karakterbegrunnelser, vurderingsformer og akademisk frihet. Målet er å sikre at teknologisk utvikling skjer på akademias premisser, med tydelige krav til faglig, juridisk og etisk forsvarlig bruk av KI.

Resolusjonen innstilles vedtatt.

Stopp KI-slop i akademia!

Resolusjonen «Stop KI-slop i akademia» har blitt sendt inn av Studentparlamentet ved NLA Høyskolen.

Resolusjonen handler om bruken av generativ KI til å generere grafiske, musikalske og kunstneriske uttrykk i akademia. Den problematiserer at institusjoner som har veldig strenge regler for redelighet, referanser og respekt for andres åndsverk i deler av sin virksomhet, tilsynelatende følger andre spilleregler i andre deler av virksomheten.

Resolusjonen er i tråd med tidligere vedtatt politikk og NSOs generelle budskap knyttet til KI så langt, men tilfører nye elementer som vi ikke har lagt så mye vekt på til nå.

Resolusjonen innstilles vedtatt.

Akademisk selvstendighet til studentene!

Denne resolusjonen er innsendt av Studentparlamentet ved Lovisenberg Diakonale Høyskole.

Resolusjonen kommer som en reaksjon på endringer i den studieplanen for bachelor i sykepleie ved LDH, men er relevant for andre studier og studiesteder. Endringene fjernet studentenes mulighet til å skrive bacheloroppgave alene, dersom de ønsker det. Dette har også vært en utfordring på andre institusjoner, blant annet HiØ.

Resolusjonen er i tråd med vedtatt politikk i NSO. Utdanningspolitisk plattform sier at «Undervisningsform og pensum skal velges ut fra pedagogiske og faglige hensyn, og sørge for at

Norsk studentorganisasjon

studentene gjennom studiene møter et mangfold av ulike undervisningsmetoder og arbeidsmåter». Resolusjonen tilfører nye punkter om valgfrihet, og utdyper dette.

Arbeidsutvalget innstiller resolusjonen som vedtatt, men et mindretall ved Milad Rezvan og Nina Øglænd Johnsen ønsker å stryke kulepunkt nummer 3, eller linje 29-30. Bakgrunnen for strykningsforslaget er studentenes rett til å levere oppgaver på bokmål og nynorsk er allerede ivaretatt i UH-loven §5-4. Vi mener i tillegg at NSO ikke skal ha politikk der utdannningsinstitusjonene har egne lokale forskrifter, og derfor ønsker vi ikke at det skal stå noe om spesifikt svensk og dansk språk. NSO har dessuten allerede politikk på parallellspråklighet i kapittel 3.4 i Utdanningspolitisk plattform, hvor engelsk som språk i akademia er ivaretatt. Landsstyret kan se strykningsforslaget i MyMeet under møtet.

Resolusjonen innstilles vedtatt.

Innstilling

Resolusjonen “Rettssikkerhet og etikk kan ikke KI-genereres” vedtas.
Resolusjonen “Stopp KI-slop i akademia!” vedtas.
Resolusjonen “Akademisk selvstendighet til studentene!” vedtas.

Rettssikkerhet og etikk kan ikke KI-genereres

Kunstig intelligens utfordrer grunnleggende prinsipper for hvordan kunnskap utvikles, formidles og vurderes. NOU 2026:14 *Kunstig intelligens i høyere utdanning – I kunnskapens tjeneste* presenterer en rekke anbefalinger for hvordan universitets- og høyskolesektoren skal møte denne utviklingen. Samtidig reiser utredningen et avgjørende spørsmål: Hvor går grensen mellom teknologi som styrker akademia, og automatisering som undergraver dens formål?

Universiteter og høyskoler er ikke kun institusjoner for kunnskapsproduksjon og kompetanseoverføring. De er arenaer for kritisk tenkning, vitenskapelig utvikling, faglig uenighet og menneskelig dannelse. Høyere utdanning skal ikke bare gi studentene riktige svar, men utvikle evnen til selvstendig å stille spørsmål, vurdere kunnskap og utfordre etablerte sannheter. Disse egenskapene utvikles gjennom faglig arbeid, refleksjon og samhandling med andre mennesker. Når stadig flere deler av den akademiske virksomheten kan utføres av kunstig intelligens, må vi derfor skille mellom det som er teknologisk mulig, og det som er akademisk ønskelig. Effektivisering kan ikke alene begrunne endringer i hvordan vi lærer, underviser og vurderer. Dersom teknologien erstatter arbeidsprosessene som utvikler studentenes faglige forståelse, risikerer vi å effektivisere bort selve formålet med utdanningen.

Rettssikkerhet forutsetter menneskelig ansvar

Studentenes rettssikkerhet er uløselig knyttet til faglig ansvarlighet. Sensur er ikke bare en vurdering av hvorvidt en besvarelse oppfyller bestemte kriterier, men en faglig skjønnsutøvelse som må kunne begrunnes, etterprøves og ansvarliggjøres.

NOU-en åpner for forsøk med KI i sensurarbeidet og for automatiserte karakterbegrunnelser på bestemte vilkår. Dette utfordrer sammenhengen mellom den som foretar vurderingen, og den som står ansvarlig for begrunnelsen. En KI-generert begrunnelse kan fremstå overbevisende uten å gjenspeile den faktiske vurderingen sensor har gjort. Studentenes rett til en begrunnelse må være

en rett til innsyn i den faglige vurderingen, ikke bare en teknologisk produsert forklaring på resultatet.
Samtidig må rettssikkerheten styrkes der dagens vurderingsformer har mangler. Muntlige prestasjoner som påvirker sluttkarakteren, må kunne etterprøves ved klage. Dette forutsetter løsninger som ivaretar både klageretten og personvernet. Studentenes rettigheter skal heller ikke svekkes gjennom bruk av upålitelige KI-detektorer eller inngripende digital overvåkning.

Vurdering skal fremme læring, ikke bare kontroll

Utviklingen innen KI utfordrer dagens vurderingsformer, særlig der det er vanskelig å fastslå om en innlevert besvarelse dokumenterer studentens selvstendige kompetanse. Økt bruk av skoleeksamen og kontrollerte eksamensdeler kan derfor være nødvendig for å ivareta tilliten til vurderingssystemet.

Slike tiltak må likevel ikke bli en permanent erstatning for pedagogisk utvikling. Høyere utdanning skal ikke reduseres til å kontrollere hva studentene kan prestere uten hjelpemidler under tidspress. Vurderingsformer må også legge til rette for fordypning, selvstendig arbeid, faglig refleksjon og utvikling over tid.

Sektoren må derfor prioritere arbeidet med vurderingsformer som både dokumenterer faktisk kompetanse og fremmer læring. Det er vurderingsformene som skal tilpasses utdanningens formål, ikke utdanningens formål som skal tilpasses begrensningene ved teknologien.

Teknologien skal tjene akademia

Menneskelig samhandling mellom studenter og fagansatte er ikke en ineffektivitet som skal fjernes. Veiledning, diskusjon og faglig uenighet er grunnleggende deler av læringsprosessen. En teknologi som kan produsere tilbakemeldinger, kan ikke dermed erstatte den faglige relasjonen mellom student og underviser.

KI har stor miljøbelastning, opphavsrettslige utfordringer, personvernkonsekvenser og kommersielle avhengighetsforhold som må tas på alvor. At teknologien åpner nye muligheter, innebærer ikke at alle anvendelser er forsvarlige.
Akademia må ha frihet til å velge teknologi der den styrker faglig virksomhet, og til å avstå der den svekker den. Å sette grenser for automatisering er ikke teknologimotstand. Det er å forsvare akademias samfunnsoppdrag.

Norsk studentorganisasjon

NSO mener at:

Faglig skjønn og ansvar skal ikke automatiseres. Sensur, karaktersetting og karakterbegrunnelser skal utføres av kvalifiserte mennesker. KI skal ikke erstatte menneskelig vurdering eller ansvaret for å begrunne den.

Studentenes rettssikkerhet skal styrkes, ikke svekkes av teknologisk utvikling. Muntlige deler av kombinasjonseksamener må kunne etterprøves gjennom lyd- eller videoopptak, med nødvendige personverngarantier.

Vurderingsformer skal sikre selvstendig læring og faktisk kompetanse. NSO støtter utvalget sitt forslag om økt bruk av kontrollerte eksamensformer som en midlertidig løsning, samtidig som sektoren må prioritere utviklingen av varierte og læringsfremmende alternativer.

KI skal underordnes akademias formål og verdier. Teknologien skal ikke erstatte menneskelig samhandling eller faglig skjønn. Innføring av KI må begrunnes i dokumentert faglig nytte og forutsette forsvarlige vurderinger av miljøbelastning, opphavsrett, personvern og kommersiell avhengighet.

Oppfølgingen av NOU'en om KI må føre til handling. Studentene har allerede ventet i nesten to år på konkrete forslag til hvordan høyere utdanning skal møte KI-utviklingen. Oppfølgingen må være grundig og kunnskapsbasert, men det kan ikke gå ytterligere ett eller to år før det kommer tiltak på plass.

Norsk studentorganisasjon

Stopp KI-slop i akademia!

Bruken av generativ KI til å generere grafiske, musikalske og kunstneriske uttrykk er utbredt i samfunnet. Dette forekommer også i akademia, samtidig som høyere utdanningsinstitusjoner setter krav til riktig kildehenvisning, selvstendig arbeid og transparent gjenbruk av åndsverk i andre deler av sin virksomhet. Dersom en velger å benytte seg av generativ KI til produksjon av denne typen materiell kan det tyde på en dobbelthet i hvordan institusjonene forholder seg til spørsmål om integritet.

Innenfor kunstnerisk verdiskaping finnes det lover som tar hensyn til åndsverk og verdiskaperens eget bidrag. Dette gjelder ikke kunstneriske og grafiske uttrykk som er generert av KI, da de baserer seg på informasjon og materiale som har blitt brukt uten tilstrekkelige samtykker fra og kompensasjon til de som har skapt materialet.

Høyere utdanning har et særskilt ansvar for å ha kompetanse for samfunnet, og i en tid der det kan være vanskelig å skille mellom KI-generert og ikke, understrekes viktigheten av å bevare også disse kompetansemiljøene. Det er bekymringsverdig om norsk akademia skal bygge ned kompetansen som finnes i høyere utdanning, både på kommunikasjon via grafiske virkemidler og i kunstnerisk verdiskaping, til fordel for materiell som er produsert av generativ KI.

I tillegg til å velge bort kompetanse, velger man ved å benytte seg av generativ KI fremfor menneskelig kunstnerisk verdiskaping å lene seg på utenlandske big-tech aktører. Det er risikabelt å utflagge kommunikasjons- og kunnskapskompetansen i sektoren i forbindelse med det geopolitiske trusselbildet. Flere Europeiske land har i den siste tiden beveget seg bort fra amerikanske aktører til fordel for digital suverenitet. Det burde også være gjeldene i kunstnerisk verdiskapning.

NSO mener at:

Norsk studentorganisasjon

- Høyere utdanningsinstitusjoner ikke skal benytte generativ KI til å generere materiell til bruk på sine kommunikasjonsflater der det ikke er særskilt behov for, eller relevant å benytte det.
- Høyere utdanningsinstitusjoner ikke skal benytte KI-generert musikk, bilder og kunst til andre formål enn undervisningssituasjoner der det er særskilt behov for, eller relevant å benytte det.
- Høyere utdanningsinstitusjoner skal problematisere hvordan generativ KI bygger på bruk av andres åndsverk uten tilstrekkelig samtykke eller kompensasjon, og hvilke konsekvenser dette har for opphavsrett, kunstnerisk verdiskaping og arbeidsvilkårene til kreative yrkesgrupper.

Vedlegg 3 Akademisk selvstendighet til studentene!

LS2 03.01-26/27

Norsk studentorganisasjon

Akademisk selvstendighet til studentene!

De siste årene har det vært økning av studenter som pålegges å skrive bacheloroppgaven sammen, og ikke alle har anledning til å søke om individuell innlevering. Studentene pålegges å skrive sammen
i grupper på 2-4 studenter uten anledning til å søke om individuell innlevering. Studenter er ulike og unike, og bør få mulighet til å gå i dybden på noe man brenner for. Med de endringene vi ser på flere institusjoner, blant annet ved LDH og HiØ, har man i praksis fjernet studentenes akademiske selvstendighet.

At studenter tvinges til samskriving, kan begrense studentenes reelle mulighet til å skrive på sitt hovedmål. Dette rammer særlig studenter som ønsker å skrive på nynorsk, engelsk, svensk eller dansk. Studentenes mulighet og rett til å uttrykke seg på nynorsk, svensk, dansk eller engelsk kan ikke avhenge av gruppesammensetning.

Tvungen samskriving reiser også spørsmål om individuell rettssikkerhet. Dersom ett av gruppens medlemmer begår fusk, kan dette få konsekvenser for samtlige gruppemedlemmer, også for studenter som ikke har medvirket eller hatt kjennskap til handlingen. Studenter kan ikke risikere å bli holdt ansvarlige for andre studenters fusk.

Samskriving av større akademiske arbeid kan være nyttig, men bør være frivillig.

NSO mener at:

- Bachelorstudenter skal gis mulighet til å levere bacheloroppgaven som et selvstendig akademisk arbeid.
- Samskriving av bacheloroppgaven skal være frivillig, ikke pålagt.
- Studenter skal ha reell mulighet til å levere bacheloroppgaven på bokmål, nynorsk, dansk, svensk og engelsk.
- Studenter skal ikke risikere å bli holdt ansvarlige for andre studenters fusk.